

RANTOJEN HELMET

Kehittämissuunnitelma Nurmekselle

Aalto yliopisto

Arkkitehtuurin laitos / Maisema-arkkitehtuuri

Maisema ja alueiden käyttö MAR-C1017

Miira Virtanen & Katarina Jakobsson

26.11.2021

JOHDANTO

Harjoitustyön raportti on osa Aalto-yliopiston maisema-arkkitehtuurin koulutusohjelman kurssia Maisema ja alueiden käyttö. Kurssi on toteutettu yhteistyössä Nurmeksien kaupungin kanssa. Kurssin harjoitustyönä laaditaan kehittämissuunnitelma Nurmeksien kaupungille tai Valtimon pitäjän kirkonkylälle.

Aloitimme suunnitteluprosessin vierailemalla suunnittelu-alueilla. Pidimme asukastilaisuuden, ja saimme arvokasta paikallista tietoa ja näkemystä. Suunnittelun pohjalle laadimme kurssille yhteisen maisema-analyysin suunnittelualueista. Pohjustavan työn jälkeen laadimme kehittämissuunnitelman valitsemallemme alueelle.

Työ koostuu analyysityön pääkohdista suunnitelmamme kannalta, miljöötyypityksestä, kehittämissuunnitelmasta sekä kohdesuunnitelmassa. Keskitymme tässä työssä Nurmeksien Kauppala-alueeseen, ja kohdesuunnitelmassa tarkemmin rantareitin kehittämiseen.

Rantojen helmet on Nurmeksjärven ja Pielisen rantareitit yhdistävä kokonaisuus, joka luo monipuolisen virkistysreitit niin paikallisille kuin vierailijoille. Tavoitteisiin kuuluu jo olemassa olevien vahvuuksien, historiallisten erityispiirteiden ja kauniiden näkymien korostaminen. Lisäksi haluamme parantaa reitistön esteettömyyttä, maisemallista laatua ja toiminnallisuutta.

9.12.2021 Espoo

Katarina Jakobsson ja Miira Virtanen

SISÄLLYS

Johdanto

1. Maisemaselvitys	3
2. Maastokäynti ja asukastilaisuus	5
3. Miljöötyypitys Miljöötyypitys Leikkaukset SWOT-analyysi	7
4. Konsepti ja kehittämissuunnitelma Konsepti Kehittämissuunnitelma Kehittämiskaaviot	11
5. Kohdesuunnitelma Kohdesuunnitelma: rantareitti Tarkennos: Mikonniemi Tarkennos: Nurmestalon mäntykangas Rakentamistapaohje	18
Yhteenveto ja lähteet	26

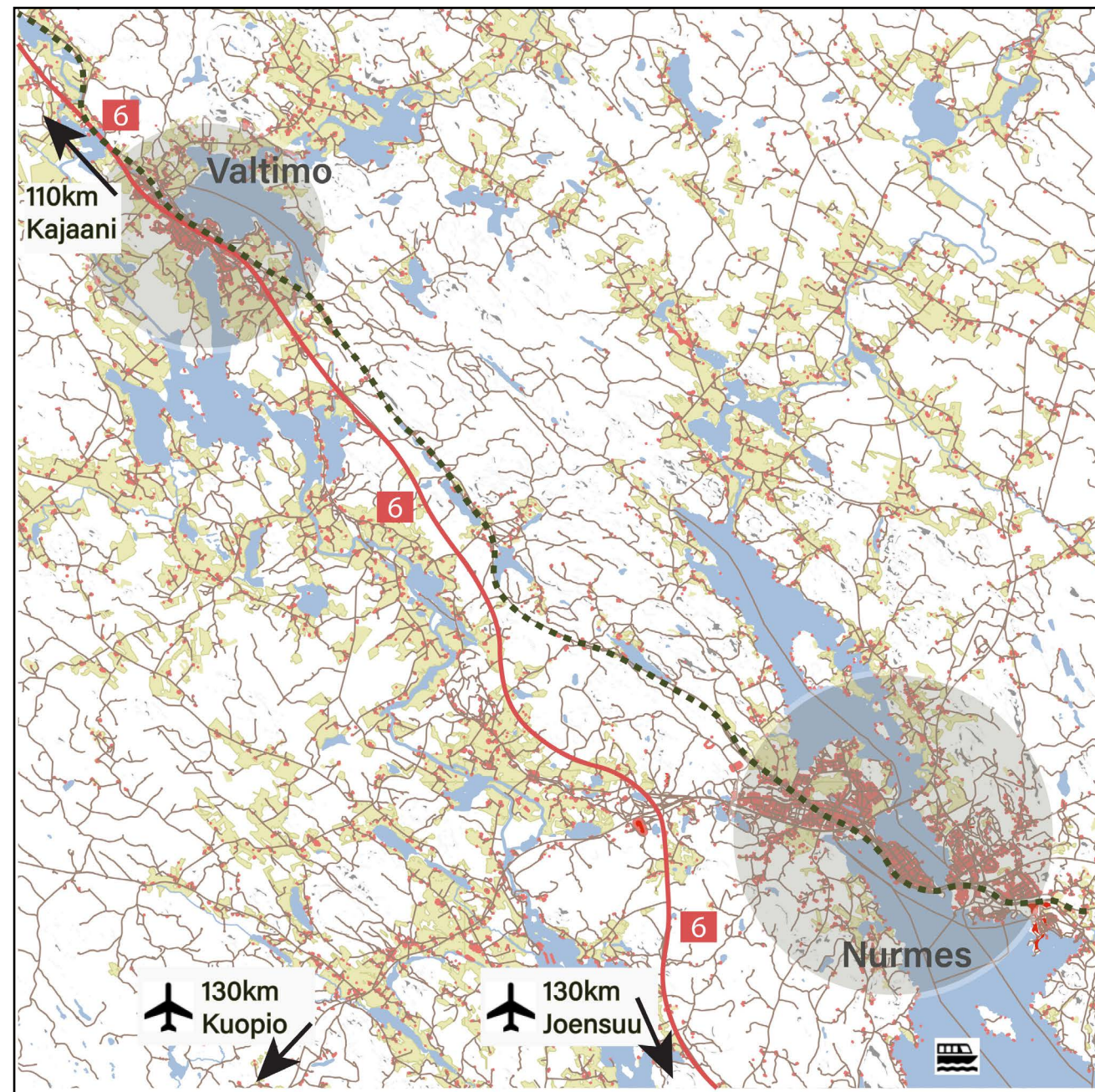
1. MAISEMASELVITYS

MAISEMASELVITYS

Suunnittelutyö aloitettiin tekemällä maisemaselvitys Nurmeksien alueen luonnonpiirteistä ja kulttuurimaiseman erityispiirteistä. Analyysi toteutettiin koko kurssin osallistujien kesken ryhmätyönä ja siitä tuotettiin erillinen raportti.

Tällä sivulla on koottuna tämän raportin kannalta olennaisimmat kartat maisemaselvityksestä. Olemme hyödyntäneet erityisesti tuuliolosuhteisiin ja ilmastoon liittyvää tietoa, matkailukohteiden sijaintia ja kasvillisuusalueiden sijoittumista työssämme. Pyrimme hillitsemään tuuliolosuhteita kasvillisuudella, korostamaan rantareitin kosteikkokasvillisuutta ja kehystää kasvillisuudella kauniita näkymiä. Suunnitelmassamme keskitämme kestävän matkailun toiminnot hyvien yhteyksien varrelle Satama-alueelle.

Seudullinen sijainti

Aalto yliopisto / Arkkitehtuurin laitos / Maisema-arkkitehtuuri
Maisema ja alueiden käyttö MAR-C1017
Katarina Jakobsson & Miira Virtanen 26.11.2021

Kasvillisuus

- Metsä - suljettu
- Metsä/kosteikko - puoliavoin
- Rakennettu ympäristö - puoliavoin
- Peltö - avoin
- Muu avoin alue
- Louhos - avoin
- Vesistö - avoin
- Kaupunkikuvallisesti merkittävä puurivi
- Rakennukset - suljettu
- Tiet - avoin

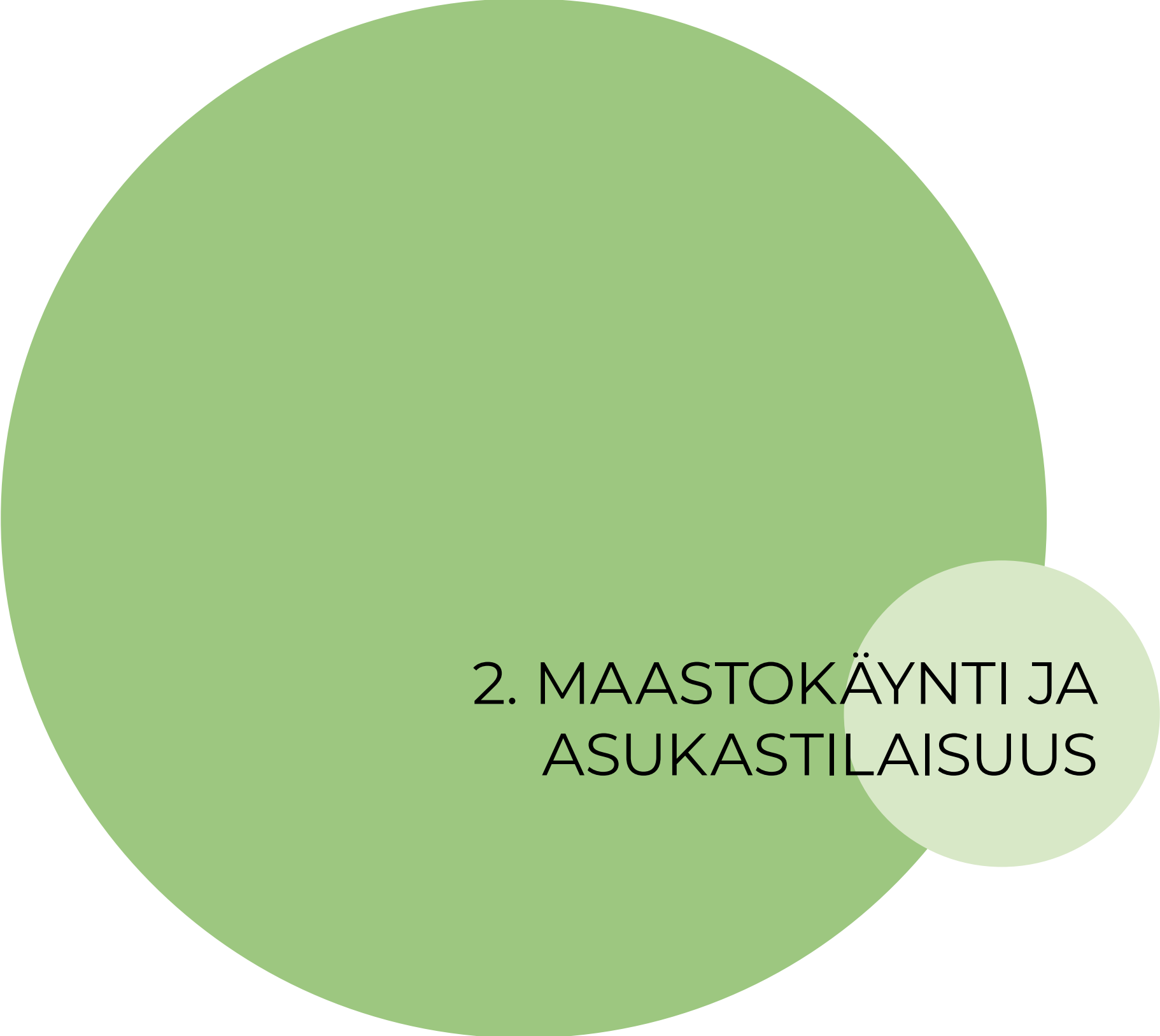
Ilmasto

- Kylmä rinne
- Lämmin ranta
- Lämmin rinne
- Kylmän ilman laakso
- Tuulensuoja
- Tuuli

Matkailumaisema

- 1 Ikolan museo
- 2 Nurmes-talo
- 3 Ev. lut kirkko
- 4 Kauppalantalo
- 5 Kauppatori ja Laulupuu
- 6 Ortodoksinen kirkko
- 7 Veturitalli
- 13 Hyvärilän Nuoris- ja matkailukeskus
- 14 Nurmeksien vanha kellotapuli
- 15 Nurmeksien rautatieasema
- 16 Kotilanvaaran hiihtokeskus
- 17 Nurmeksien pienvenesatama
- Rautatie

2. MAASTOKÄYNTI JA ASUKASTILAISUUS

MAASTOKÄYNTI JA ASUKASTILAISUUS

Suunnittelutyön aluksi vierailimme Nurmeksessä kolmen päivän ajan. Maastokäynnin tarkoituksena oli tehdä havaintoja maisemasta paikan päällä, sillä kartat eivät kerro kaikkea. Lisäksi järjestimme koko kurssin voimin nurmeslaisille asukastilaisuuden, jossa keräsimme tietoa kaupunkilaisten arjesta ja liikkumisesta ulkotiloissa.

Sanottua rantereitistä:

"Päivittäinen kävelyreitti, erittäin upeat maisemat."

Sanottua satamasta:

"Se on ruma ja karu, ei siellä viitsi olla. Se on vuosikausia ollut epämääräinen, se uimarannan alue, ei kun koko alue ihan kamalassa kunnossa. Miksi siellä ihminen olisi?"

"Siellä on mukava pyöräillä, ei ehkä kävellä."

Sanottua Mikonniemestä:

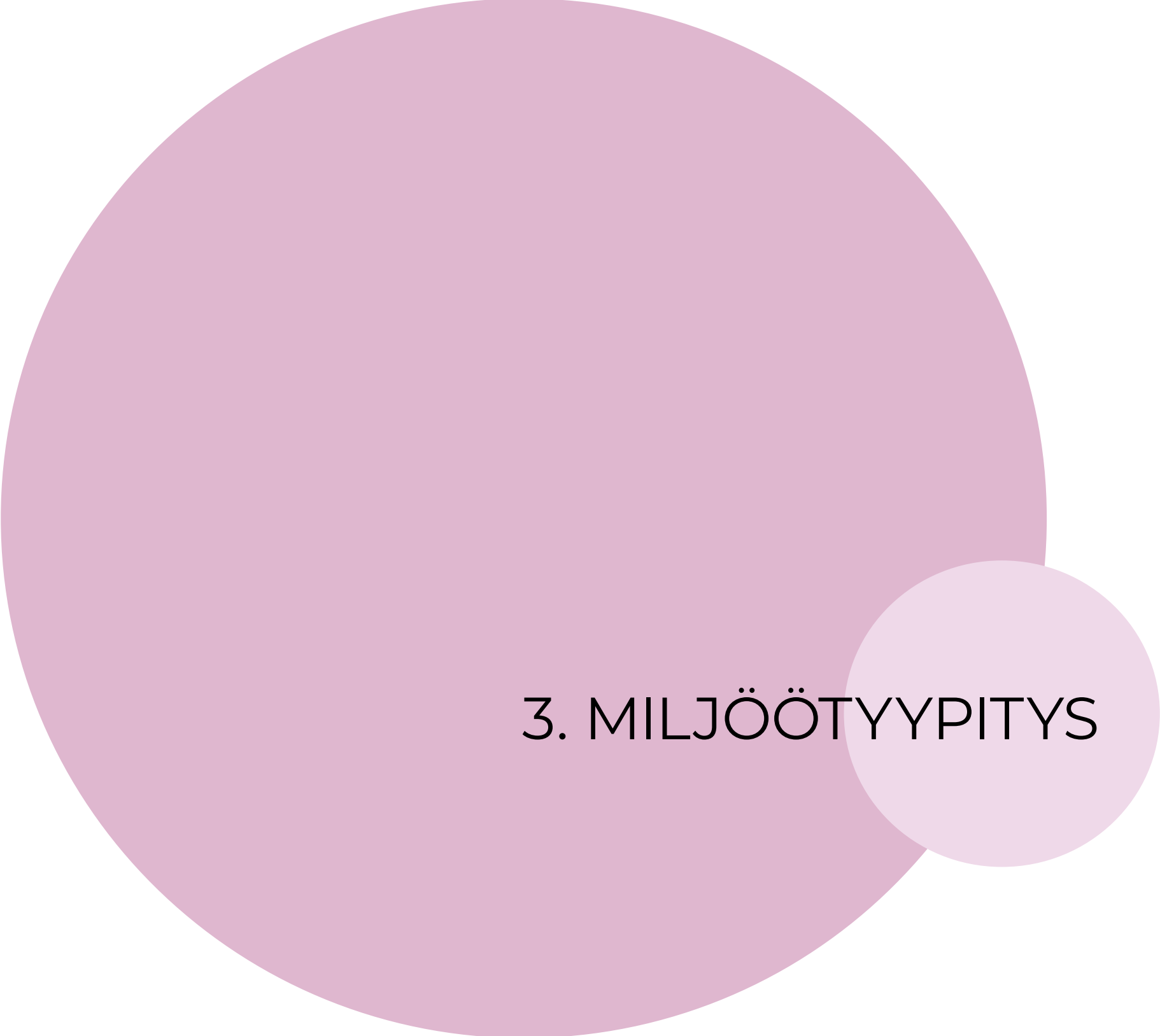
"Järvi siellä edelleen on ja se on parasta se maisema!"

"Ihmiset tallaavat polut."

Asukkaiden ajatuksia Nurmeksessä kartalla

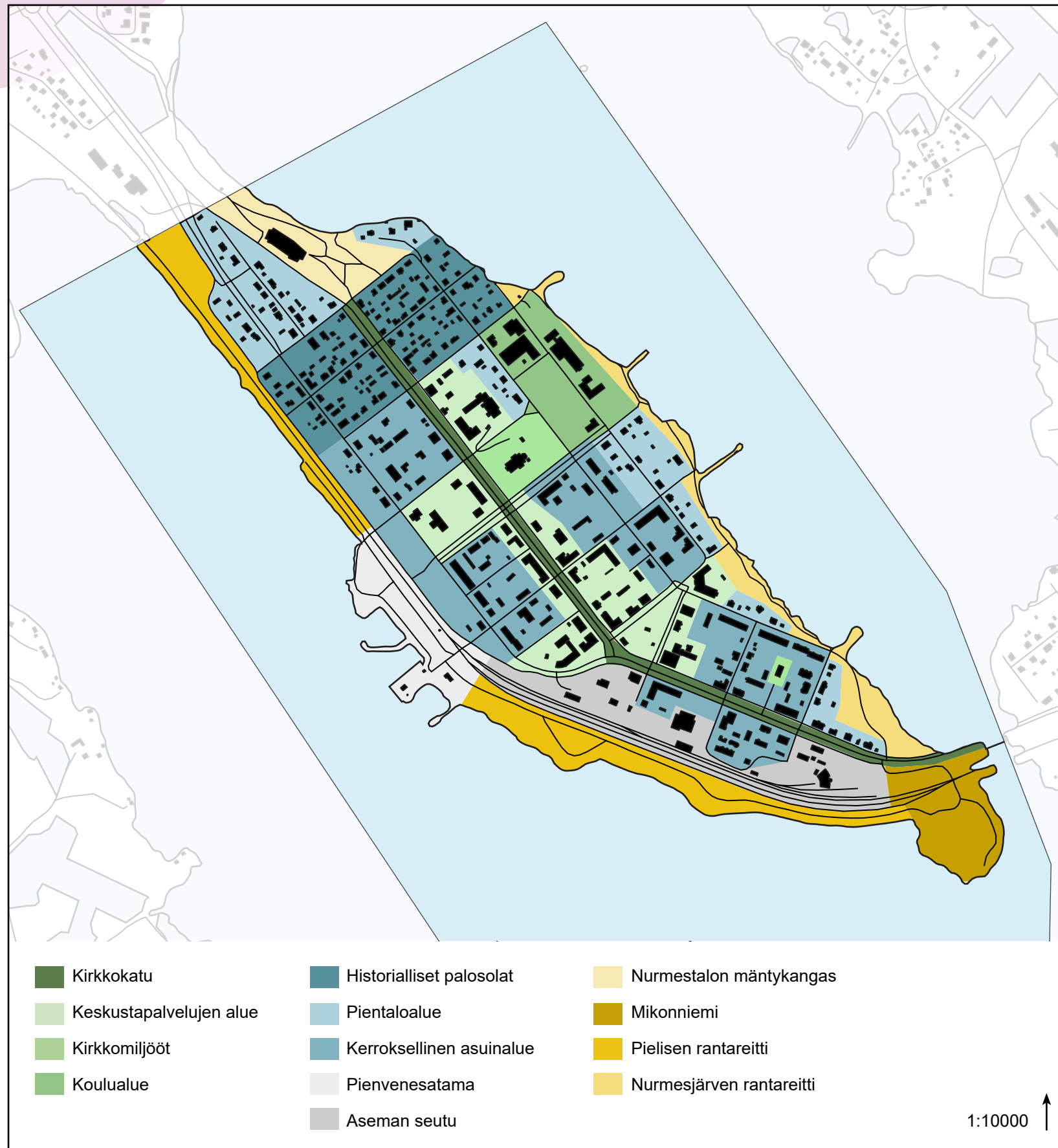

Kartan koostaminen: Emmi Sinkko

3. MILJÖÖTYYPITYS

MILJÖÖTYYPITYS

Kirkkokatu on Nurmeksen pääkatu, joka kulkee harjun laella. Kadun varressa on neljä riviä katupuita, jotka erottavat ajoväylän, kävelytiet ja pyörätiet toisistaan. Koivurivit kuuluvat vahvasti Nurmeksen identiteettiin. Useat palvelut keskittyvät Kirkkokadun varteen ja katu kulkee monien eri miljöiden läpi.

Keskustapalvelujen alue sijoittuu harjun keskiosaan ja sisältää peruspalvelut kuten koulut, Kirkkokadun välittömään läheisyyteen sijoittuvat liiketilat ja torin. Alueen rakennukset ovat eri ikäisiä.

Kirkot ovat tärkeitä maamerkkejä maisemassa. Pihamiljöiden kasvillisuus on monipuolista ja puita on paljon, pääosin mäntykangasta.

Koulualueella rakennukset sijoittuvat melko väljästi ja luovat ison kentän kanssa avointa tilaa. Suurin osa rakennuksista on matalia, 70-luvun tiilirakennuksia.

Historialliset palosolat ovat kapeita väyliä puutalorivien välissä, jotka estävät tulipalojen leviämistä tiheällä alueella. Alue on ruutukaavaista, 1900-luvun alun työläisaluetta. Pihamiljööt ja värit ovat kirjavia, mutta materiaalimaailma tekee alueesta yhtenäisen. Maisema on pienipiirteistä ja vihreää. Talot on rakennettu rinteeseen, joka on paikoittain merkittävän jyrkkää.

Pientaloalue koostuu kirjavista, pääosin rantaan sijoittuvista omakotitaloista. Rakennusten yleisin materiaali on puu, ja tonteilla on omat pihat.

Kerroksellinen asuinalue koostuu pääosin tiili- ja puujulkisivuisista, monikerroksisista asuintaloista. Alueella on erilaisia asumisen rakennustyyppisiä. Se on melko väljästi rakennettua ja selvästi suuripiirteisempää kuin palosolien alue.

Pienvenesataman tärkeä maamerkki on puinen venevajarivi joka sijoittuu alueen pohjoisosaan. Satama-alue on jäsentymätöntä ja hyvin avointa. Kasvillisuutta on suhteellisen vähän, ja tuuli voi olla voimakasta. Satama-alueen eteläreunassa on kahvila, uimaranta ja liikuntatoimintoja.

Aseman seutu koostuu rautatieasemasta, sekä historiallisista teollisuus- ja sotaaikoina käytössä olleista rakennuksista. Alueeseen kuuluu myös vanha männikkö ja rautatie. Vanhat veturit luovat historiallista tunnelmaa.

Nurmes-talo on kulttuuritalo, joka on otettu käyttöön vuonna 1991. Sitä ympäröi hiekkapohjainen, harjun rinteeseen sijoittuva mäntykangas. Puusto on melko harvaa ja korkeaa ja sen välistä avautuvat näkymät Nurmesjärvelle.

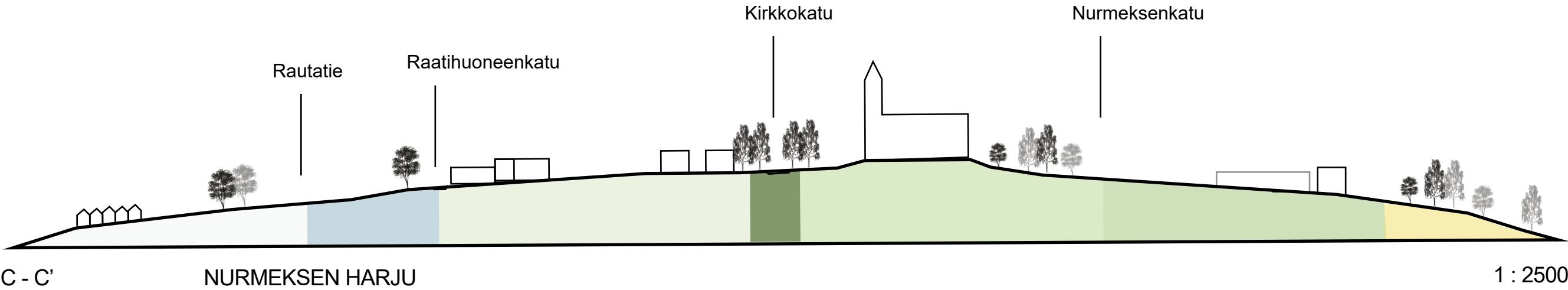
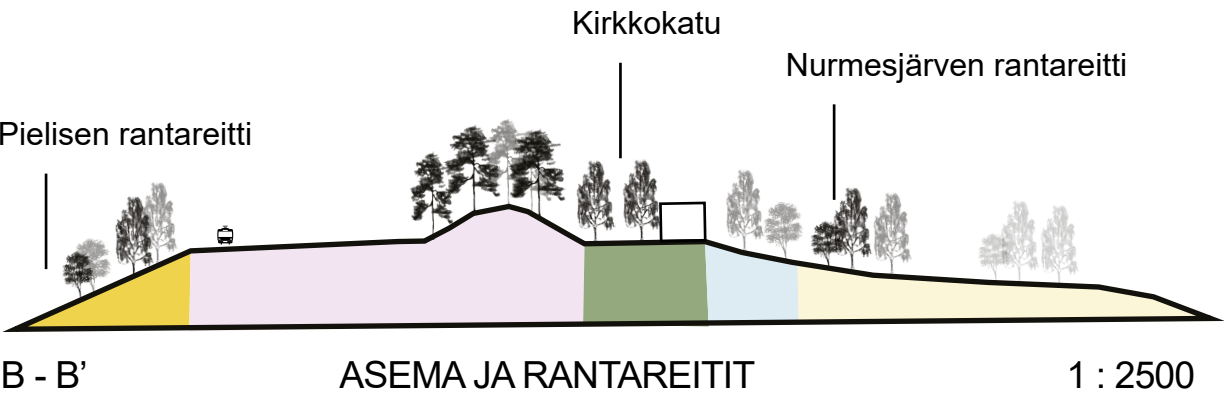
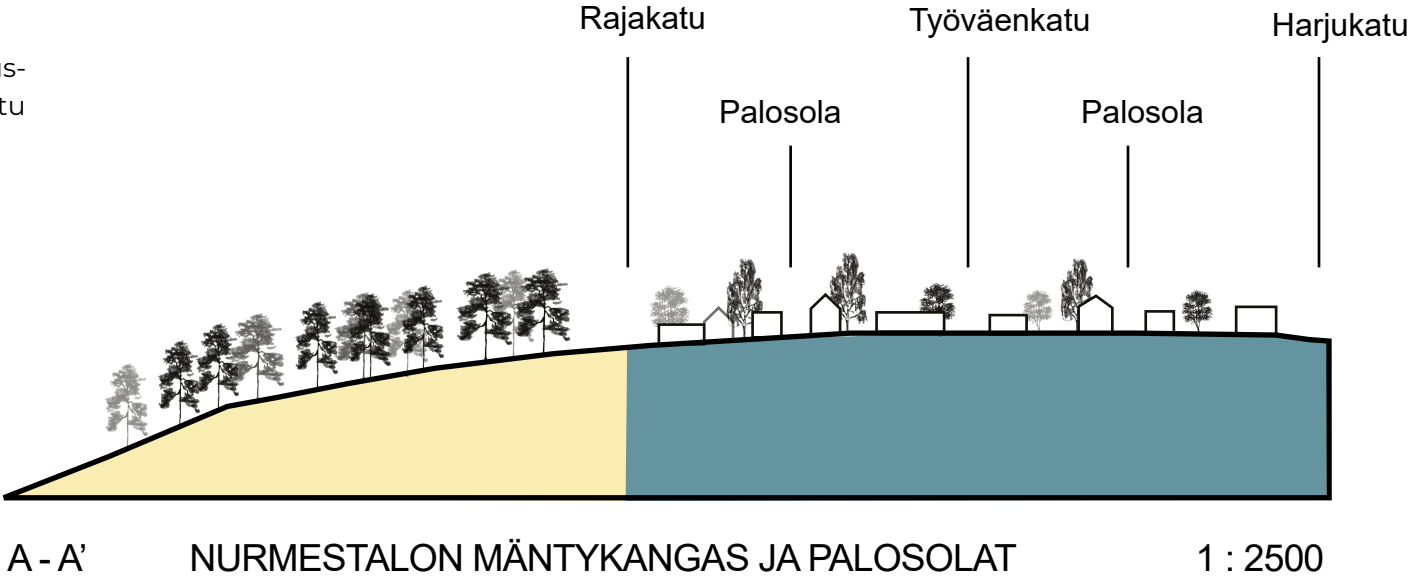
Mikonniemessä sijaitsee lehtipuupainoitteinen metsikkö sekä virkistystoimintoja, kuten skeittipuisto. Pitkiä näkymiä Pieliselle reunustavat rauduskoivut, ja jäsentävät läheisyydessä näkyvät saaret ja vastarannan saha. Ääni- ja hajumaisma ovat tärkeä osa kokemusta.

Pielisen rantareitti kulkee junaradan viera Nurmeksen päästä päähän. Suoralinjaisen reitin varrella on myös puistomainen alue sataman eteläpuolella. Reitin ympäristö on rakennetumpaa ja avoimempaa kuin harjun toisella laidalla.

Nurmesjärven rantareitti on mutkitteleva, monipuolisista tilakokemuksista koostuva kokonaisuus. Reitin varrella on vaihdellen korkeaa ja matalaa kasvillisuutta. Järvelle työntyvät palolaiturit ovat hallitseva elementti maisemassa.

LEIKKAUKSET

Leikkauksien korkeus-
suhteita on korostettu
kaksinkertaisesti.

Kirkkokatu	Historialliset palosolat	Nurmestalon mäntykangas
Keskustapalvelujen alue	Pientaloalue	Mikonniemi
Kirkkomiljööt	Kerroksellinen asuinalue	Pielisen rantareitti
Koulualue	Pienvenesatama	Nurmesjärven rantareitti
	Aseman seutu	

Vahvuudet

- Puu-Nurmeksen alueella kaikki peruspalvelut kävelymatkan päässä, hyvät harrastusmahdollisuudet
- Aktiivinen asukasyhdistys
- Kaunis sijainti kahden vesistön välissä
- Vahva maisemallinen identiteetti
- Kaikkien käytössä oleva rantaviiva ja näkymät järville
- Vahvaa historiallista kerrostumaa rakennuskannassa
- Erityispiirteitä kuten palolaiturit ja palosolat
- Junarata, asema ja tieverkosto mahdollistavat yhteyksiä ympäröiville alueille

Mahdollisuudet

- Hyvä rantareittiverkosto
- Kulttuuripalvelut joita mahdollista kehittää
- Pielisen rantareitillä alkua liikunta-toimintojen verkostosta
- Mikonniemessä lakea "kenttä" jolla potentiaalia kehitykseen
- Satama-alueella mahdollisuuksia alueen monipuolistamiseen
- Historian esiintuominen ja korostaminen
- Vaaroille ja järville avautuvien näkymien korostaminen
- Vesistöjen virkistyskäyttö
- Kestävän matkailun kehittäminen luoden taloudellista elinvoimaa

Heikkoudet

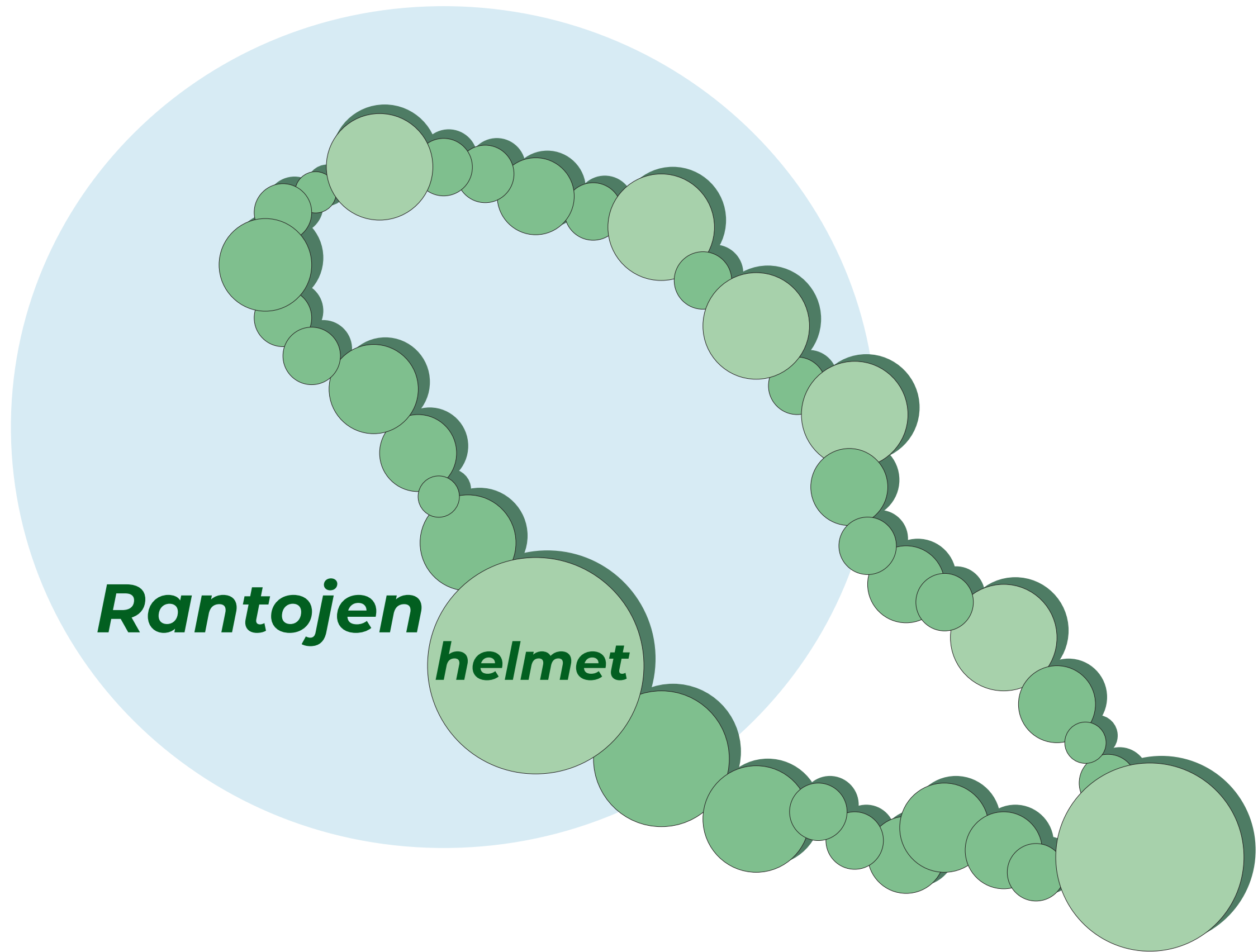
- Puutteelliset viherverkostot
- Laadukkaiden viher- ja virkistysalueiden puute
- Jyrkkä topografia
- Pieni pinta-ala
- Vähän yhtenäisiä metsäalueita

Uhat

- Ikääntyvä väestö
- Nuoret muuttavat pois
- Rakentaminen vie luonnolta tilaa
- Historia-arvojen katoaminen
- Virkistysalueiden rahoitus vähenee, huono viheralueiden hoito

4. KONSEPTI JA KEHITTÄMISSUNNITELMA

KONSEPTI

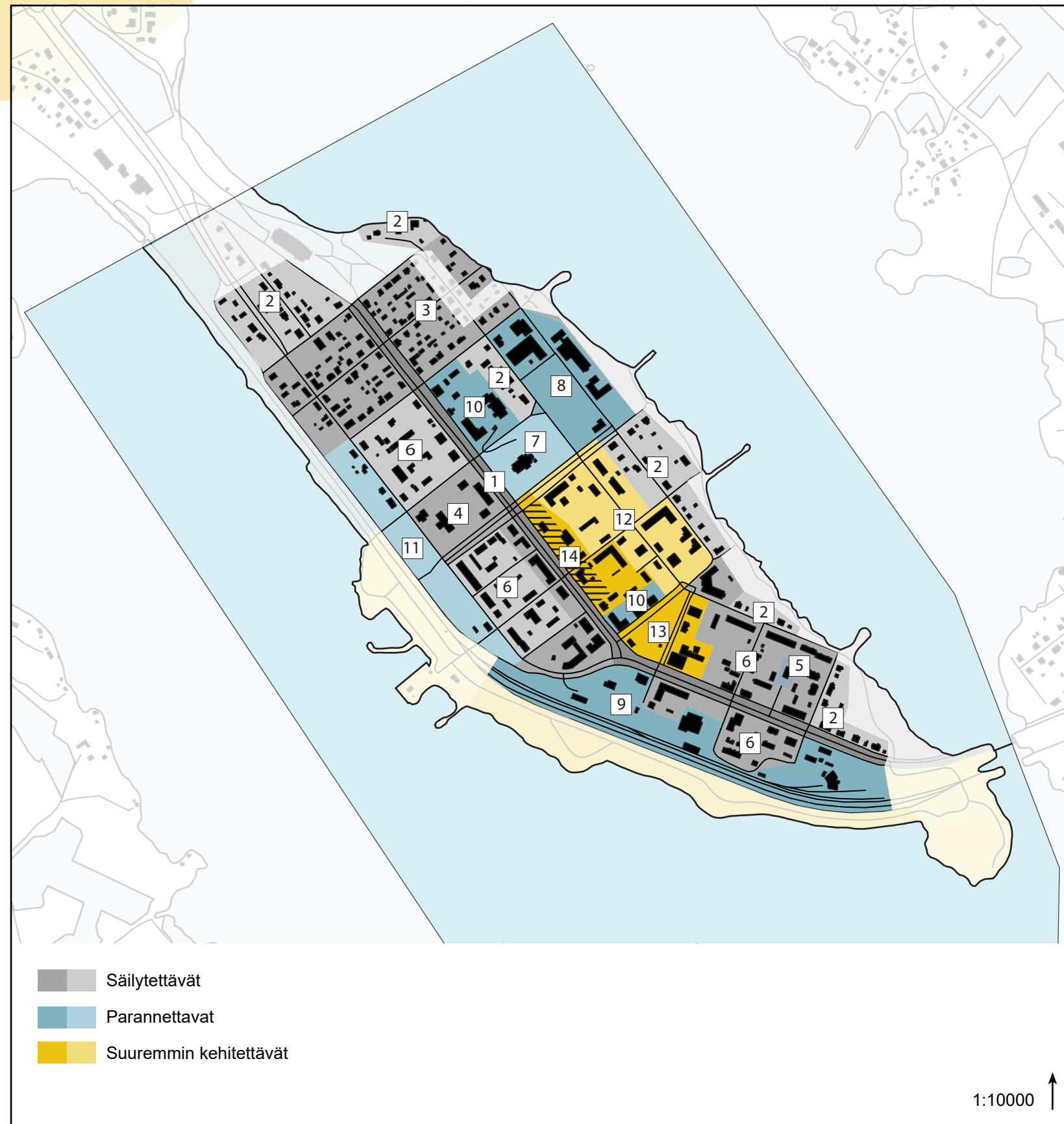
Konseptissa ja kohdesuunnitelmassa keskitymme rantareittiin ja sen kehittämiseen. Konseptin keskeinen ajatus on yhdistää Nurmesjärven ja Pielisen rantoja pitkin kulkevat kevyen liikenteen reitit viihtyisäksi ja toimivaksi viher- ja virkistysalueiden helminauhaksi.

Konseptin tavoitteita:

- Korostaa rantareitin hienoja jo olemassa olevia kohteita
- Luoda paikallisille viihtyisiä ulkoilumahdollisuuksia ja kohtaamispaikkoja ulkona
- Luoda edellytyksiä kestäväälle matkailulle upean järvimaiseman äärellä
- Kehittää suhteellisen pienillä eleillä jäsentymättömiä alueita
- Säilyttää alueen historiaa
- Huomioida esteettömyys rantareitillä (mm. fyysinen esteettömyys sekä luoda aistillisesti monipuolinen maisemakokemus mm. ääni- ja hajumaiseman kautta)

KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Säilytettävät

1. Kirkkokatu
2. Pientaloalue
3. Historialliset palosolat
4. Keskustapalvelujen alue (Kirkkokadun länsipuoli)
5. Kirkkomiljööt (Ortodoksinen kirkko)

Säilytettävillä alueilla ei tehdä suuria muutoksia. Kaupunkikuvalle ja kaupungin identiteetille tärkeät alueet ja elementit säilytetään ennallaan. Maiseman hoitoa, julkisivujen korjauksia ja pieniä muutoksia voidaan tehdä tarpeen mukaan. Muutoksia suunnitellessa otetaan aina huomioon alueiden erityispiirteiden korostaminen ja säilyttäminen. Historiallisten arvojen säilymiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Parannettavat

7. Kirkkomiljööt (Nurmeksen kirkko)
8. Koulualue
9. Aseman seutu
10. Keksustapalvelujen alue (torikadun pohjoispuoli ja Kirkkokadun koulu)
11. Kerroksellinen asuinalue (sataman ja Raatihuoneenkadun välinen alue)

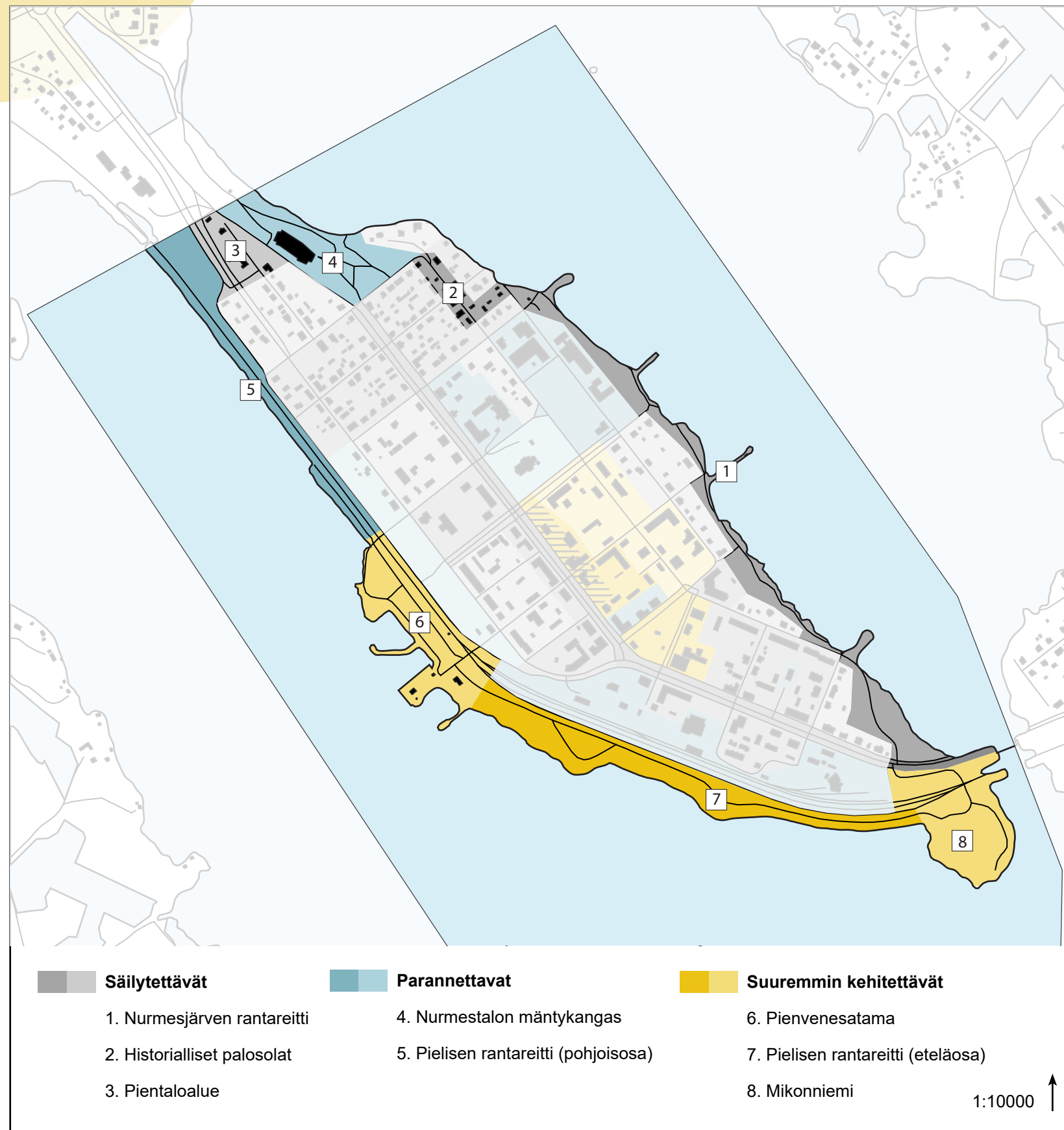
Alueilla tehdään maltillisia muutoksia kunnioittaen miljöön erityispiirteitä ja luonnetta. Suurempia rakenteita, tielinjauksia tai muita muutoksia voi tarvittaessa tehdä mikäli toiminnallisuuden parantaminen sitä vaatii. Kasvillisuudella pyritään luomaan kaupunkikuvaan tunnelmaa. Esimerkiksi koulualueen avointa maisemaa jäsenetään kasvillisuudella, luoden alueelle pehmeyttä ja tekstuuria. Urheilukenttä reunustetaan puuriveillä, mikä luo varjoisia levähdyspaikkoja. Aseman seudun historiallinen identiteetti säilytetään, männikön virkistysarvoa korostetaan ja sen läpi kulkevaa reittiä parannetaan.

Suuremmin kehitettävät

12. Kerroksellinen asuinalue (torin ja Nurmeksen kirkon väliset korttelit)
13. Keskustapalvelujen alue
14. Täydennysrakentamiselle ehdotettu alue

Alueille voidaan tehdä mittavia, myös alueen identiteettiin selvästi vaikuttavia muutoksia. Esimerkiksi pienvenesataman liikenne, toiminnot ja käyttö suunnitellaan kokonaisuudessaan uudelleen. Keskustapalvelujen alueella täydennysrakentamista voidaan sijoittaa kartan osoittamalle alueelle. Täydennysrakentamisella pyritään kehittämään Kirkkokadun varresta yhä keskustamaisempaa aluetta. Rakentaminen synnyttää vaihtelevaa kaupunkikuvaa, kun eri aikakausien rakennukset seisovat rinnakkain. Korkein sallittu kerrosluku on neljä kerrosta ja julkisivumateriaaleiksi soveltuvat puu ja tiili. Toria kehitetään eläväksi kohtaamispaikaksi, joka tukee sen reunoille sijoittuvia liiketiloja. Osa torista suunnitellaan puistoksi, osa pysyy avoimena soveltuen esimerkiksi markkina- ja tapahtumatoiminnalle.

KEHITTÄMISSUUNNITELMA: Rantojen helmet

Nurmesjärven rantareitti säilytetään pääosin nykyisessä muodossaan. Ranta-reitin kasvillisuudella ja linjauksella korostetaan reittiosuuden helmiä, eli palo-laitureita. Kosteikko- ja rantakasvillisuus säilytetään, jotta alueella on jatkossa-kin monipuolisia elinympäristöjä esimerkiksi linnuille.

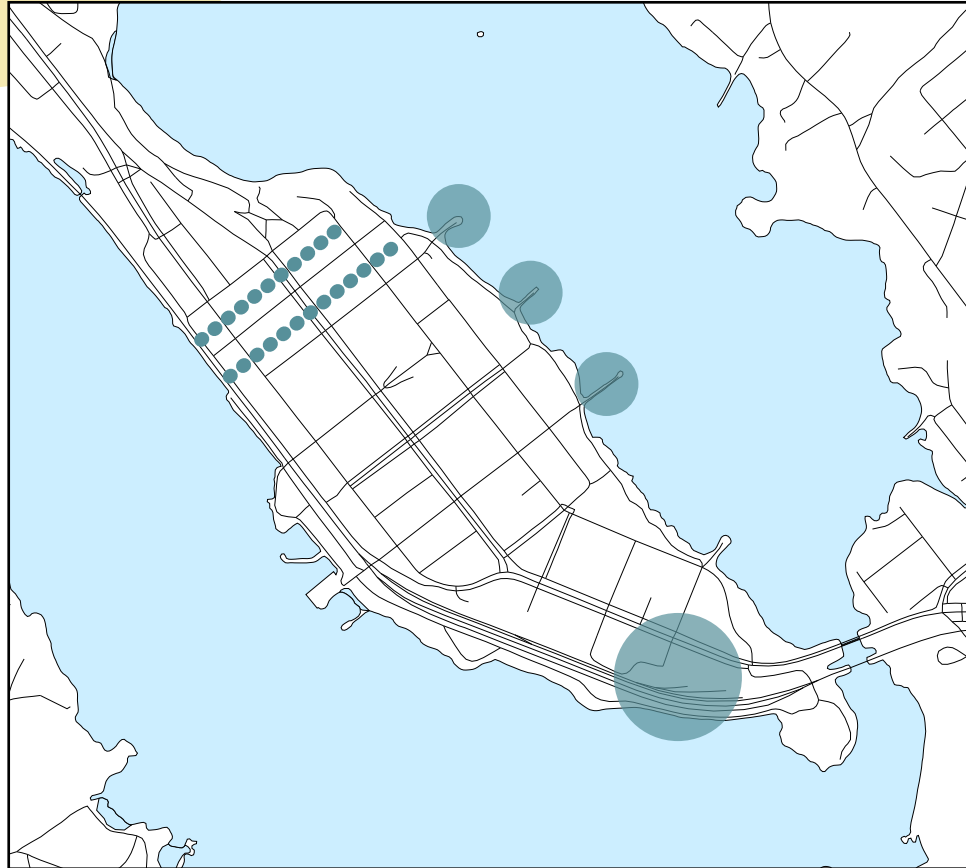
Nurmestalon mäntykankaan nykytila säilytetään ja uusia puita istutetaan tarvittaessa. Osa puiston polkuverkostosta muutetaan esteettömäksi, puupin-noitetuksi reitiksi. Esteetön reittiosuus alkaa Nurmeskadun ja Rajakadun liit-tymäkohdasta. Nurmestalon järven rantaan johtavat portaat kunnostetaan ja niiden jyrkkyys muutetaan RT-kortiston ohjeiden mukaiseksi. Nurmestalon läheisyyteen voidaan sijoittaa kevyitä, kulttuuri- tai harrastustoimintaa tukevia rakenteita.

Pielisen rantareitin (pohjoisosan) tuuliolosuhteisiin pyritään vaikuttamaan kasvillisuudella. Pielisen rantareitiltä rakennetaan uusi yhdistävä reittiosuus Nurmestalon mäntykankaalle. Kohdesuunnitelman osoittamaan paikkaan asennetaan portaat, jotka toimivat siirtymäreitin lisäksi kuntoportaina.

Mikonniemen olemassa olevasta reitistä tehdään esteetön, käyttämällä puu-pintaista korotettua polkua. Rantaan asennetaan levähdyspaikka. Alueen kes-kiosan avointa aluetta kehitetään ulkoliikuntapaikkana. Yhteyksiä Mikonnie-meen parannetaan, jotta alueelle pääsee sujuvasti sekä kävellen että autolla ja alue yhdistyy selvemmin Nurmesjärven rantareittiin.

Pielisen rantareitin (eteläosan) polun linjausta muutetaan tarvittaessa ja tuu-liolosuhteita pyritään hallitsemaan kasvillisuudella. Muutoksissa huomioidaan kuitenkin tärkeiden näkymälinjojen säilyttäminen kaupungin keskustasta Pie-liselle.

Pienvenesataman autoliikenne ja pysäköinti keskitetään radan läheisyyteen vapauttaen lisää tilaa virkistyskäyttöön ja toiminnoille. Veneiden huollolle vaa-dittava pääsy vesirajaan taataan. Aluetta kehitetään viihtyisäksi ajanvietto- ja vesiurheilupaikaksi niin paikallisille kuin matkailijoillekin. Alueen eteläosassa sijaitsevaa kahvilatoimintaa kehitetään vetovoimaisemmaksi. Satama-alueelle sijoitetaan liikuntaa ja matkailua tukevia tiloja, kuten pukuhuoneita, sauna ja välineiden vuokraamo. Jo olemassa olevaa liikuntatoimintojen vyöhykettä mo-nipuolistetaan keskittymällä veden tarjoamiin mahdollisuuksiin. tarjoamiin mah-dollisuuksiin. Tuuliolosuhteita pyritään hillitsemään lisäämällä kasvillisuutta.

Historialliset erityispiirteet

Koko Nurmeksen vanhan kauppalan alue on määritetty RKY-alueeksi. Suunnittelualue on siis kokonaisuudessaan historiallisesti arvokasta maisemaa. Kaupungin historia tulee kauniisti esiin rantareitin varrella. Nurmesejärvelle työntyvät palolaiturit ovat olennainen osa harjun itäpuolen maisemaa. Pientalojen väleissä pitkittäin kulkevat kapeat palosolat näkyvät rantareitille paikoitellen. Etelässä rautatieaseman seutu on RKY-alue. Alueeseen kuuluu vanhat veturitallit ja asemanpihan rakennuksia.

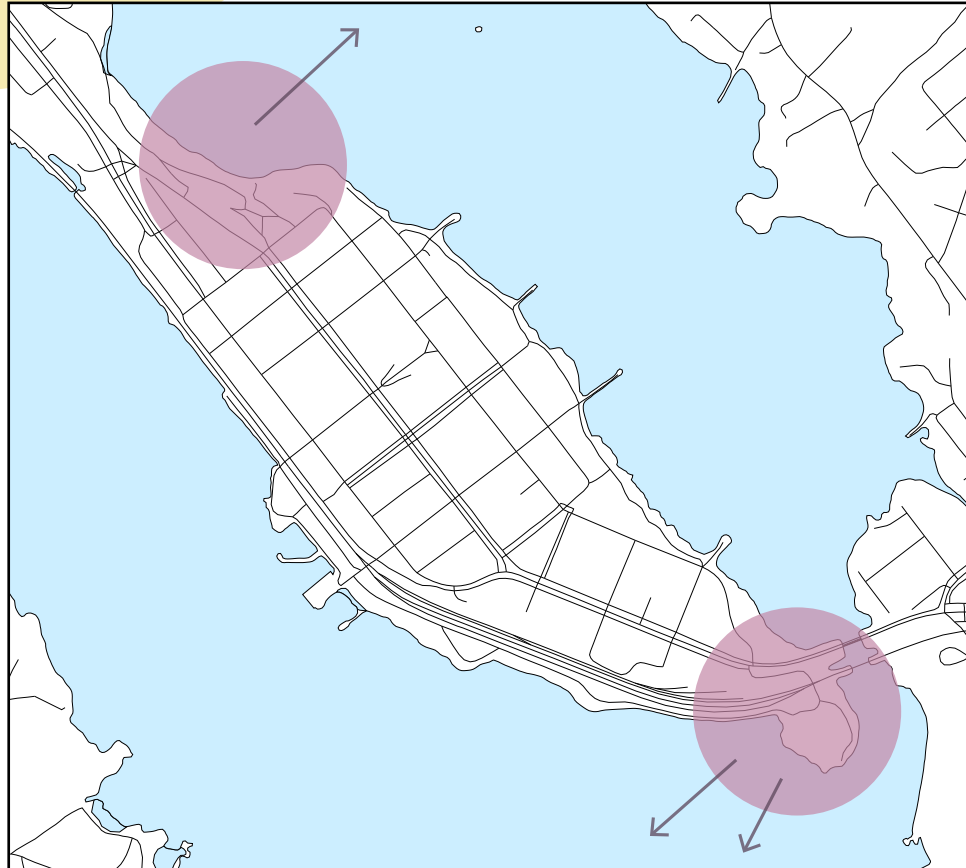
Rantareittien uudet liittymäkohdat

Rantareitin liittymäkohdat vaativat erityistä huomiota, sillä tällä hetkellä järvien rannoilla kulkevat reitit eivät yhdisty mielekkääksi kokonaisuudeksi. Liittymäkohdat tuovat reittiin monipuolisuutta, kun reitti kulkee rakennetun ympäristön ja palosolien lävitse. Ehdotettu reitti hyödyntää olemassaolevia tielinjauksia mahdollisimman paljon. Reitistä tehdään visuaalisesti yhtenäinen rakentamistapaohjeessa (sivu 25) esitetyllä tavalla.

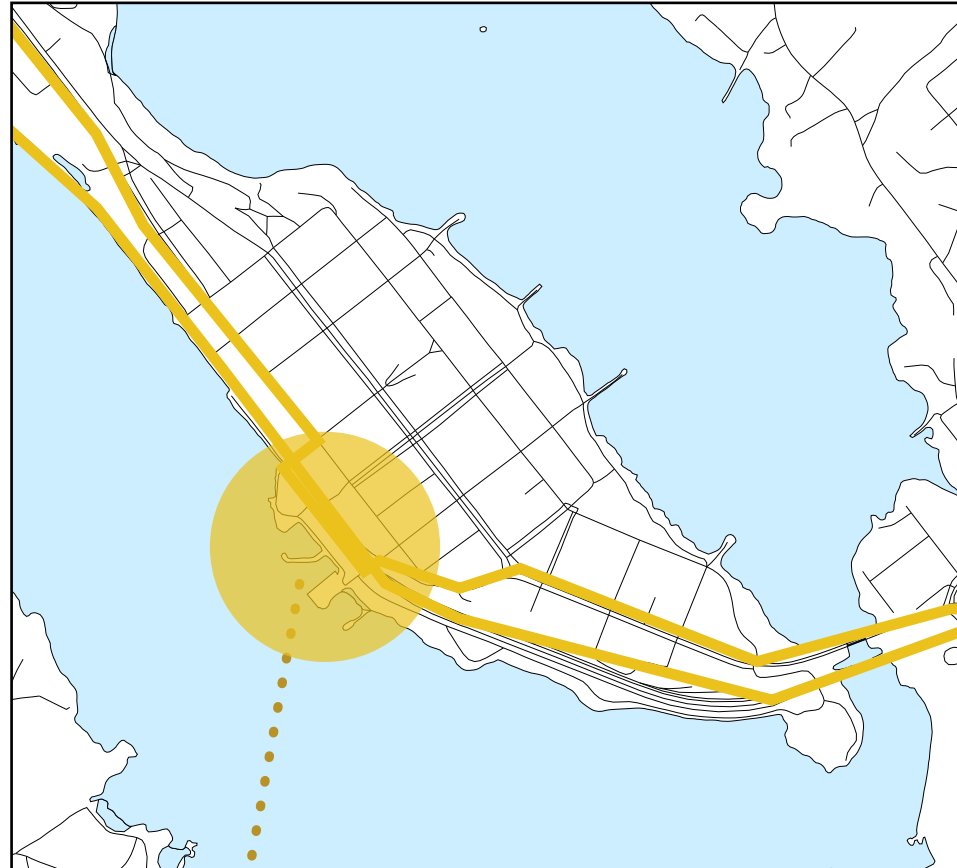
Uudet puupintaiset reitit

Esteettömyys on tärkeä teema reitin kehittämisessä. Mikonniemeen ja Nurmestalon mäntykankaalle rakennetaan esteetön puupintainen polku, jotta epätasaisessa maastossa voi liikkua helpommin. Metsäiset alueet ovat todellisia helmiä kannaksen luonnossa, joten niiden säilyttäminen on tärkeää taata monenlaisille liikujille. Tasainen polku helpottaa alueiden käyttöä myös vuoden ympäri.

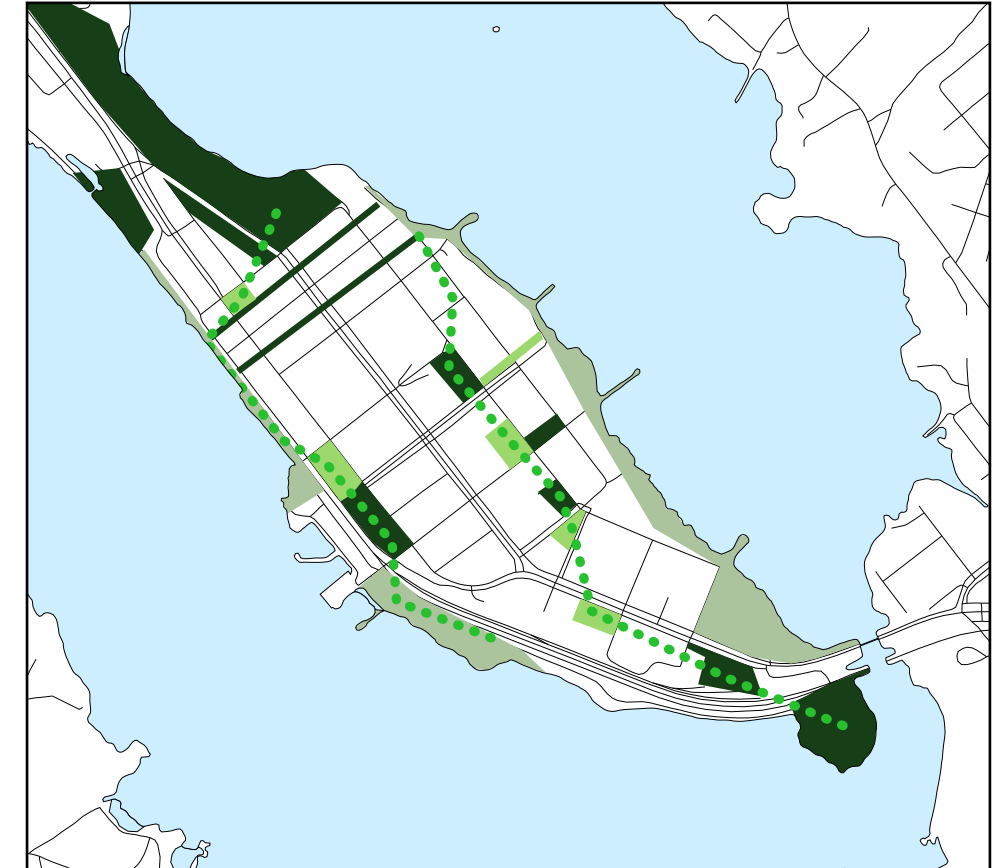
Paikallisten virkistysalueet

Mikonniemen ja Nurmeksen mäntykankaan metsäiset alueet ovat paikallisille tärkeitä viheralueita. Alueita kehitetään palvelemaan yhä paremmin virkistyskäyttöä. Mikonniemessä pääpaino on liikuntatoimintojen kehittämisessä. Mäntykankaalla säilytetään ja hoidetaan upeaa mäntymetsää. Molemmissa kohteissa parannetaan pääsyä vesirajaan maiseman ja näkymälinjojen äärelle.

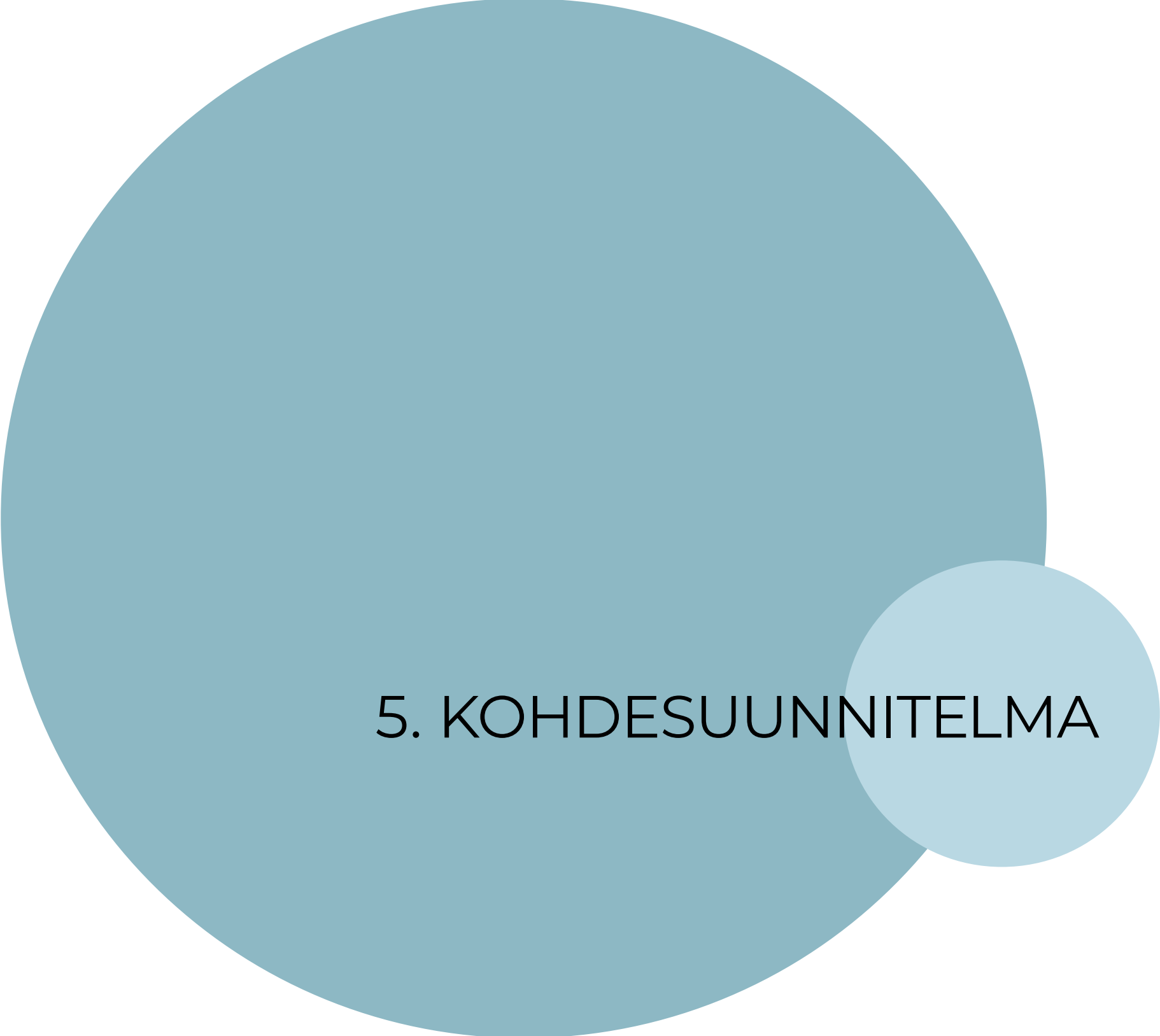
Kestävä matkailu ja yhteydet

Pienvenesatamasta rakennetaan kannaksen matkailun keskus. Sataman sijainti on otollinen, sillä sinne on hyvät yhteydet niin junalla, henkilöautolla, kävellen kuin vesiteitsekin. Toiminnan kehittämisessä on tärkeää tehdä yhteistyötä Nurmeksien alueen muiden matkailutoimijoiden kanssa. Alueella on esimerkiksi melko vähän ravintolatoimintaa, joten sillä voisi houkuttaa satamaan ja koko kannakselle vierailijoita. Sataman luonne sopii myös hyvin liikuntatoimintaan. Etenkin talviurheilulle voisi rakentaa mahdollisuuksia ja houkuttaa alan liiketoimintaa.

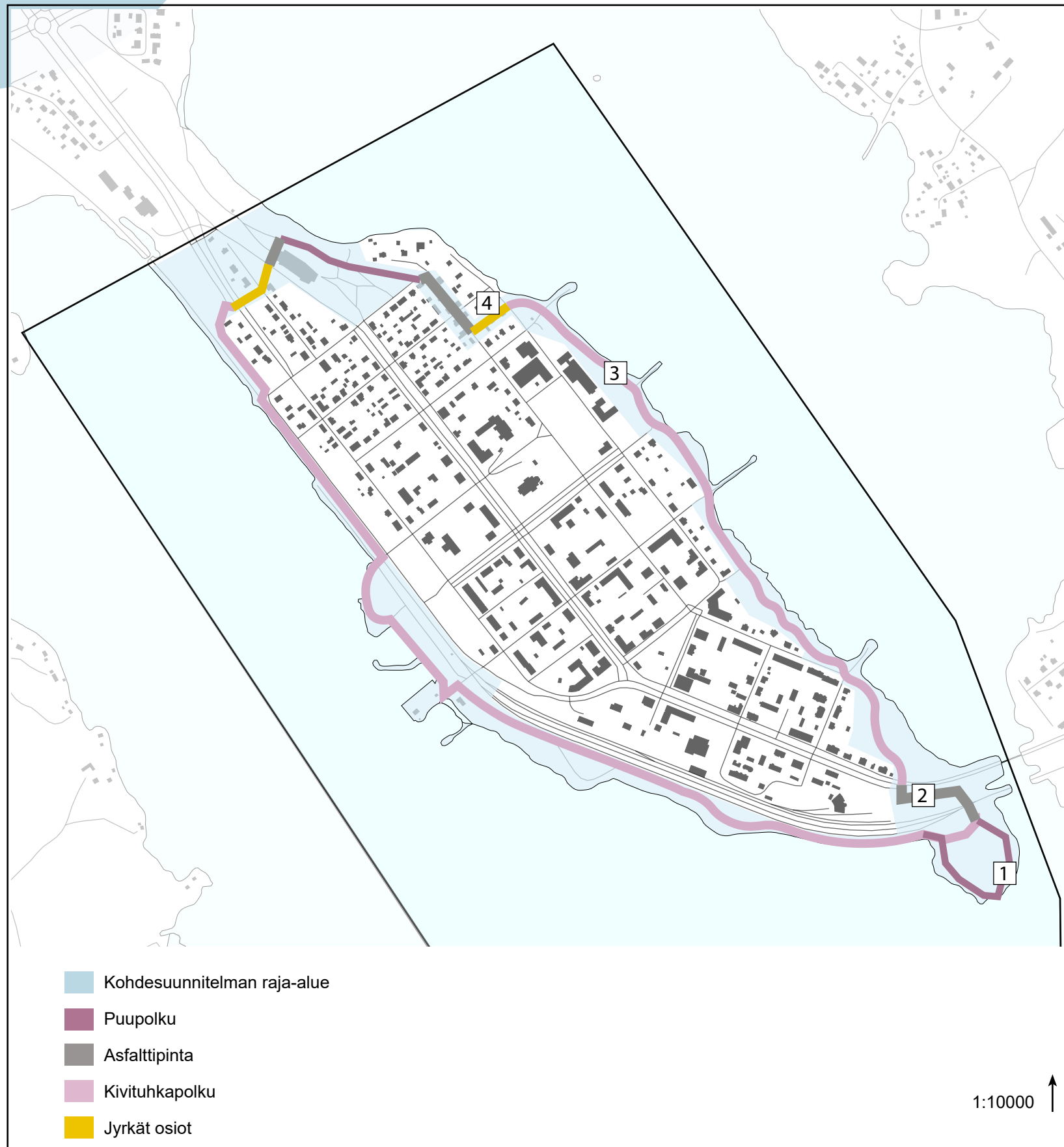
Kehitettävät viheryhteydet

Viheryhteyksien kehittämisen tavoitteena on säilyttää nykyiset tärkeät luotoalueet ja luoda selkeämpää jakoa metsä-, puisto- ja kosteikkoalueiden hoidon välille. Taajamametsiä (tummanvihreä) on alueella vähän, joten niiden säilyttäminen on tärkeää jatkossakin. Kosteikkoalueet (rannat) ovat tärkeitä niin maisemallisesti, virkistysarvoiltaan kuin elinympäristöinä. Puistoja (kirkas vihreä) on alueella vähän. Kartassa on esitetty kirkkaanvihreällä uusia puistoiksi soveltuvat alueet, jotka ovat tällä hetkellä joutomaina. Kannaksen keskiosiin muodostuu uusien viheralueiden reitti (pistekatkoviiva), jota voi jatkossa kehittää rantareitin rinnalla.

5. KOHDESUUNNITELMA

KOHDESUUNNITELMA: Rantareitti

Kohdesuunnitelman selostusteksti

Rantareitistä tehdään yhteinäinen kokonaisuus rakenteiden, kasvillisuuden ja uusien linjauksien avulla. Pintamateriaalin vaihtelulla mahdollistetaan sekä esteettömyyden, toiminnallisuuden että aistillisuuden kannalta monipuolinen reitti.

1. Puupolku, pintamateriaalina painekyllästetty mänty. Esteetön, soveltuu pyörätuolilla, rollaattorilla tai lastenrattailla liikuttavaksi. Polun varteen asennetaan infokylttejä sisältäen esimerkiksi paikallisia runoja tai laulusanoja, joissa myös pistekirjoituksella teksti. Puupolku on korotettu 200 mm maasta, korkeus vaihtelee siten, että korkein sallittu pituuskaltevuus ei ylity paikoissa, joissa korkeuserot ovat suuremmat. Puupinnoitteiset osuudet talvihuolletaan. Puupintaiset polkuosiot sijoituvat moniaistillisesti kiinnostaviin maisemiin, mahdollistaen monipuolisen kokonaisuuden myös kuulo- tai näkörajoitteisille.

2. Asfalttipintaiset osiot. Tieosiot soveltuvat esteettömille polkuosioille ajoneuvoilla liikkumiselle sekä huoltoajolle.

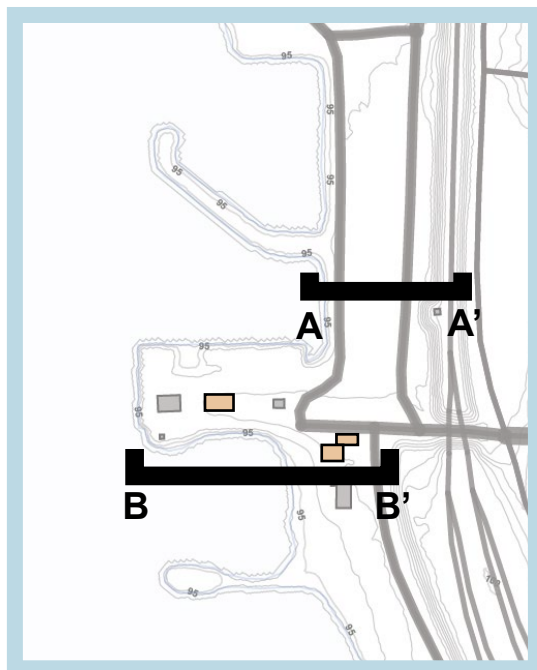
3. Kivituhkapintainen polku. Reitti rakennetaan rakennustapaohjeen mukaisesti. Reitti linjataan maaston ehdoilla, kuitenkin mahdollistaen riittävän pienen pitkittäiskaltevuuden. Reitti pidetään myös talviaikaan kunnossa.

4. Reitin esteelliset osiot. Palosolaa voi käyttää talviaikaan virkistyskäyttöön siten, että siitä tehdään pulkkamäki.

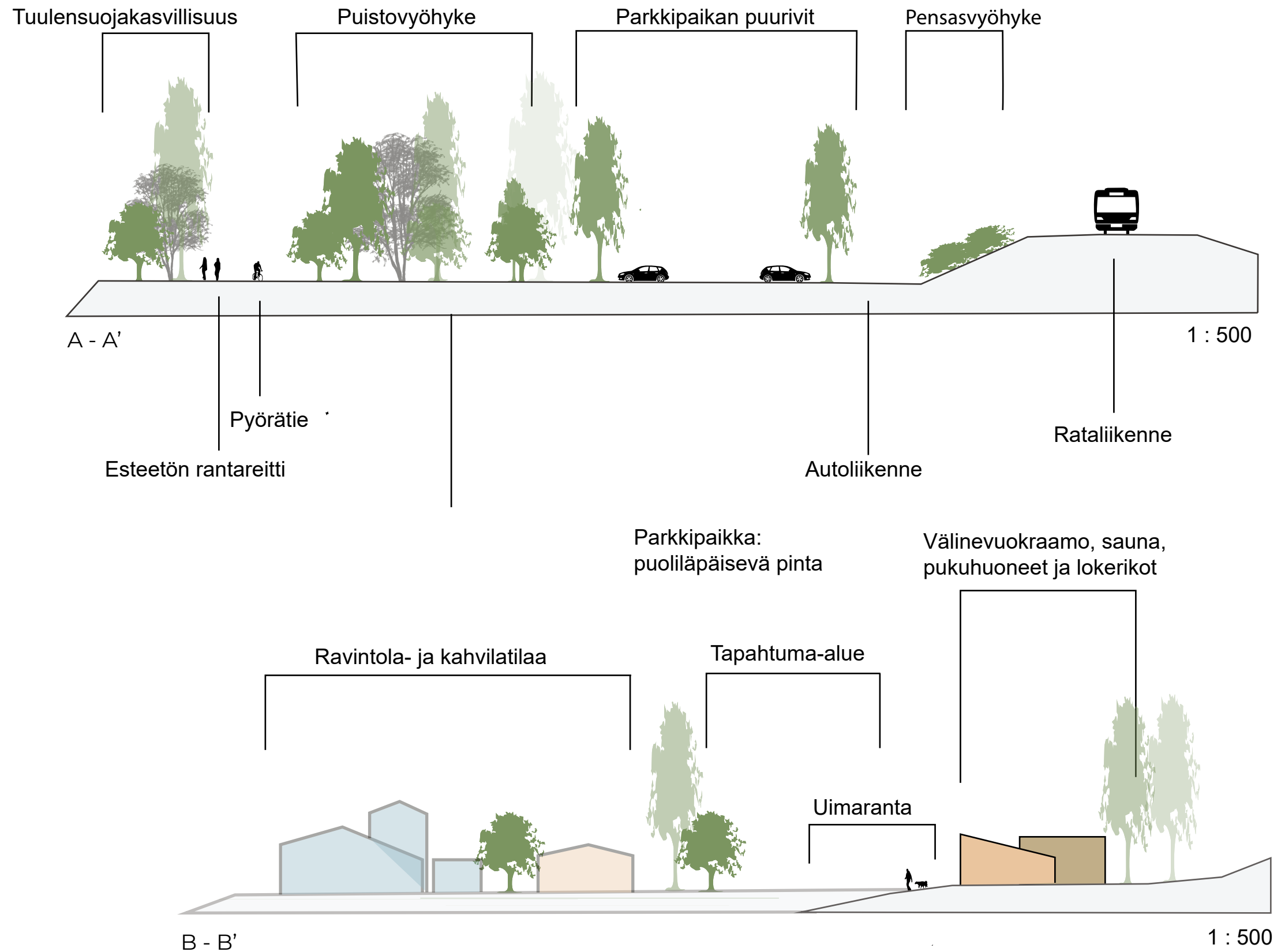
LEIKKAUKSET: Sataman alue

Sataman alueelle luodaan selkeämpi liikkumishierarkia kasvillisuuden sekä pintamateriaalien avulla. Pysäköintialueella käytetään puoliläpäiseviä pintamateriaaleja huulavesien hallinnan parantamiseksi.

Alueen tuodaan lisää sekä liiketiloja että julkisia tiloja. Tapahtumatoiminnalle varataan palvelujen läheisyydestä alue. Liikunnallisia toimintoja kehitetään, luoden alueelle vetovoimaa matkailumielessä. Alueen kestävä matkailua edistävät palvelut toimivat tukena jo olemassa oleville matkailutoiminnoille.

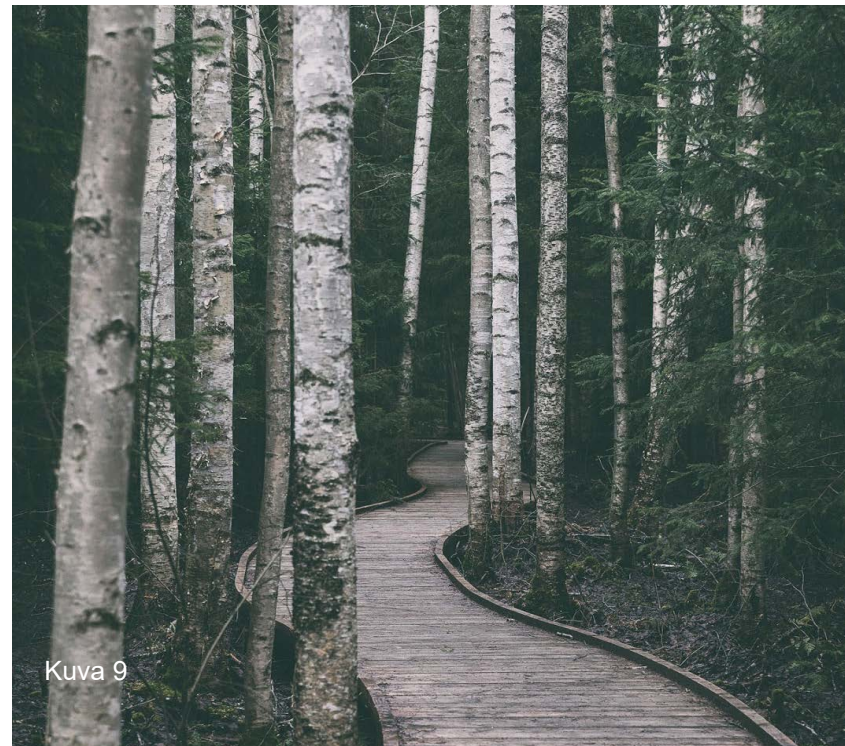
Uudet rakennukset oranssilla sävyllä.

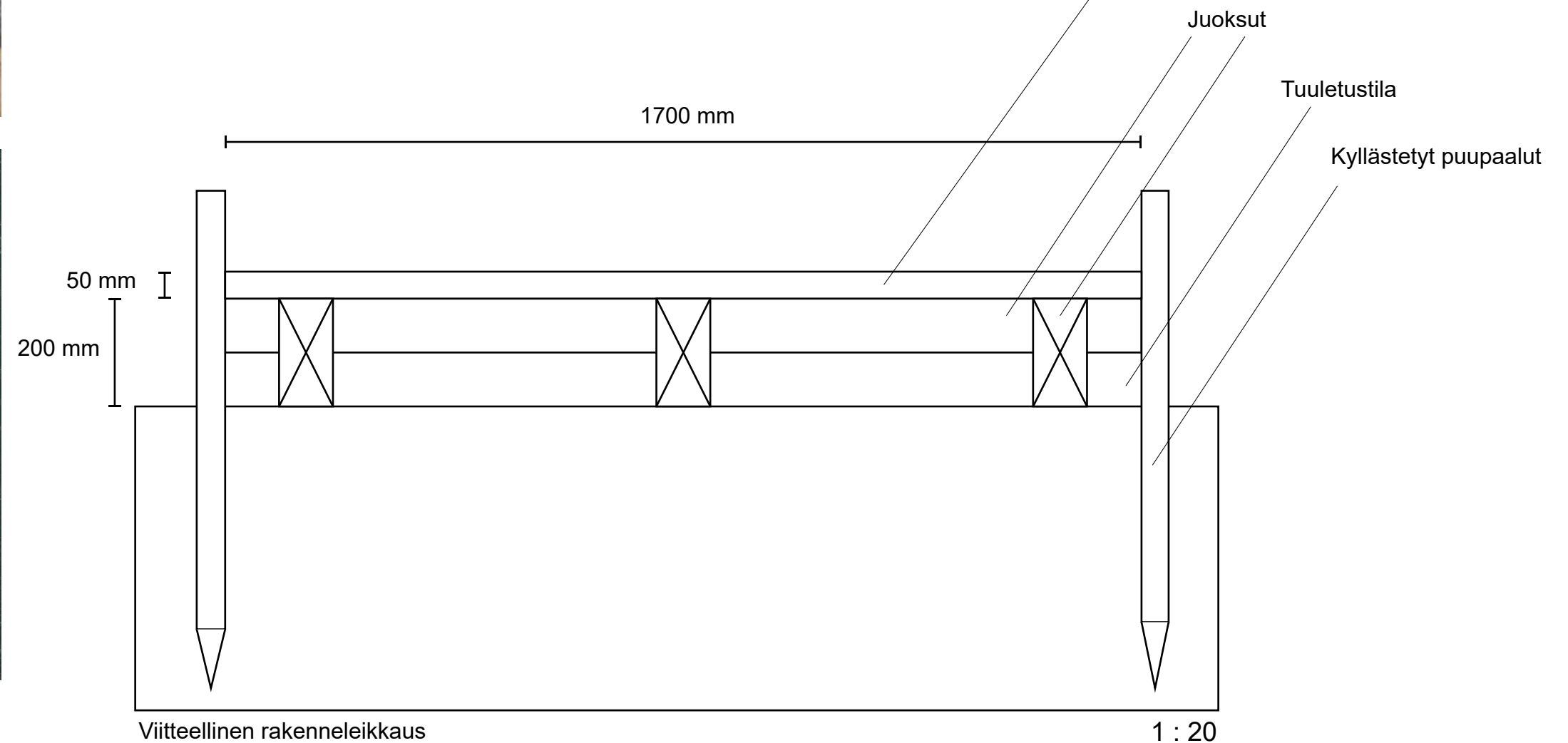
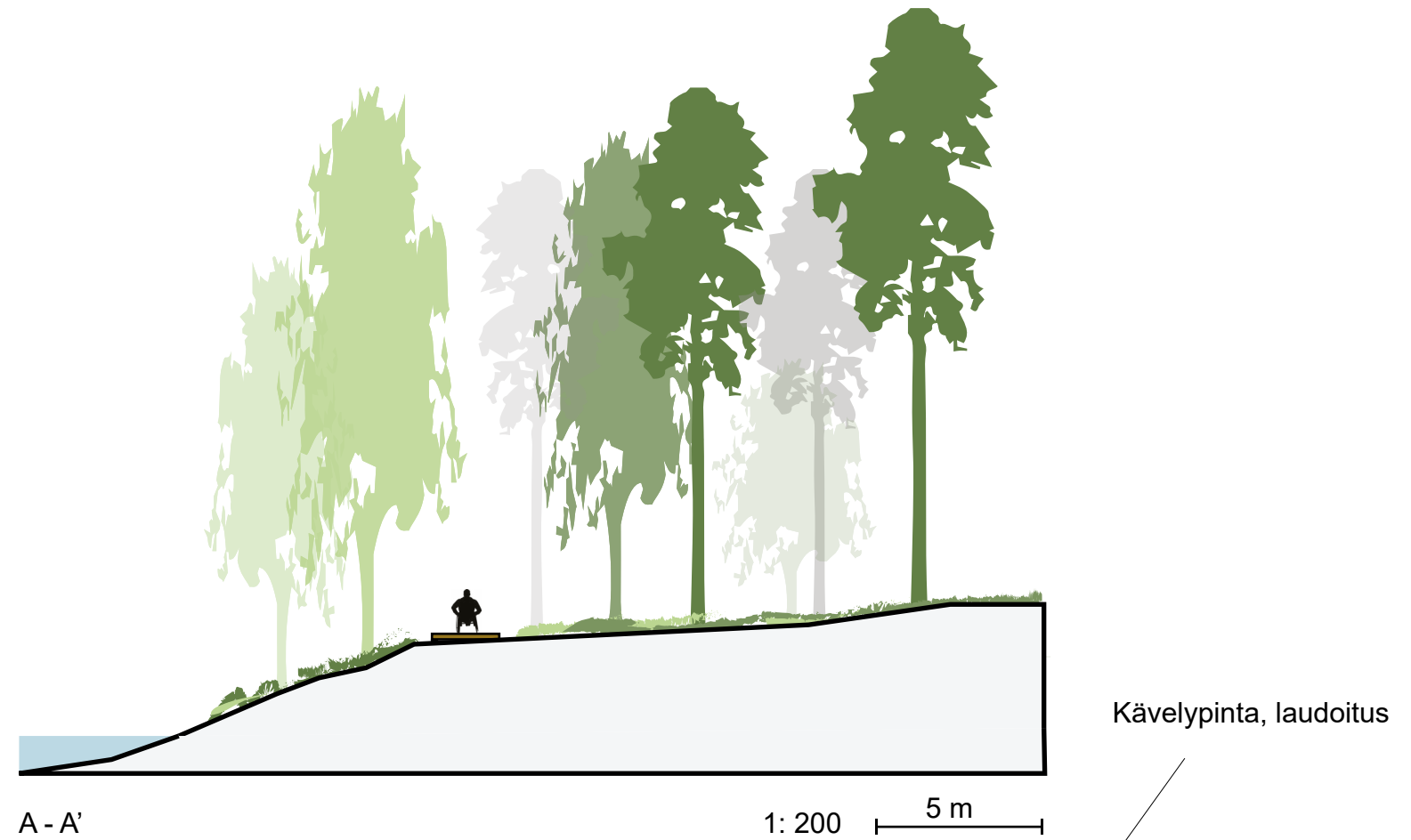
Tarkennos: Mikonniemi

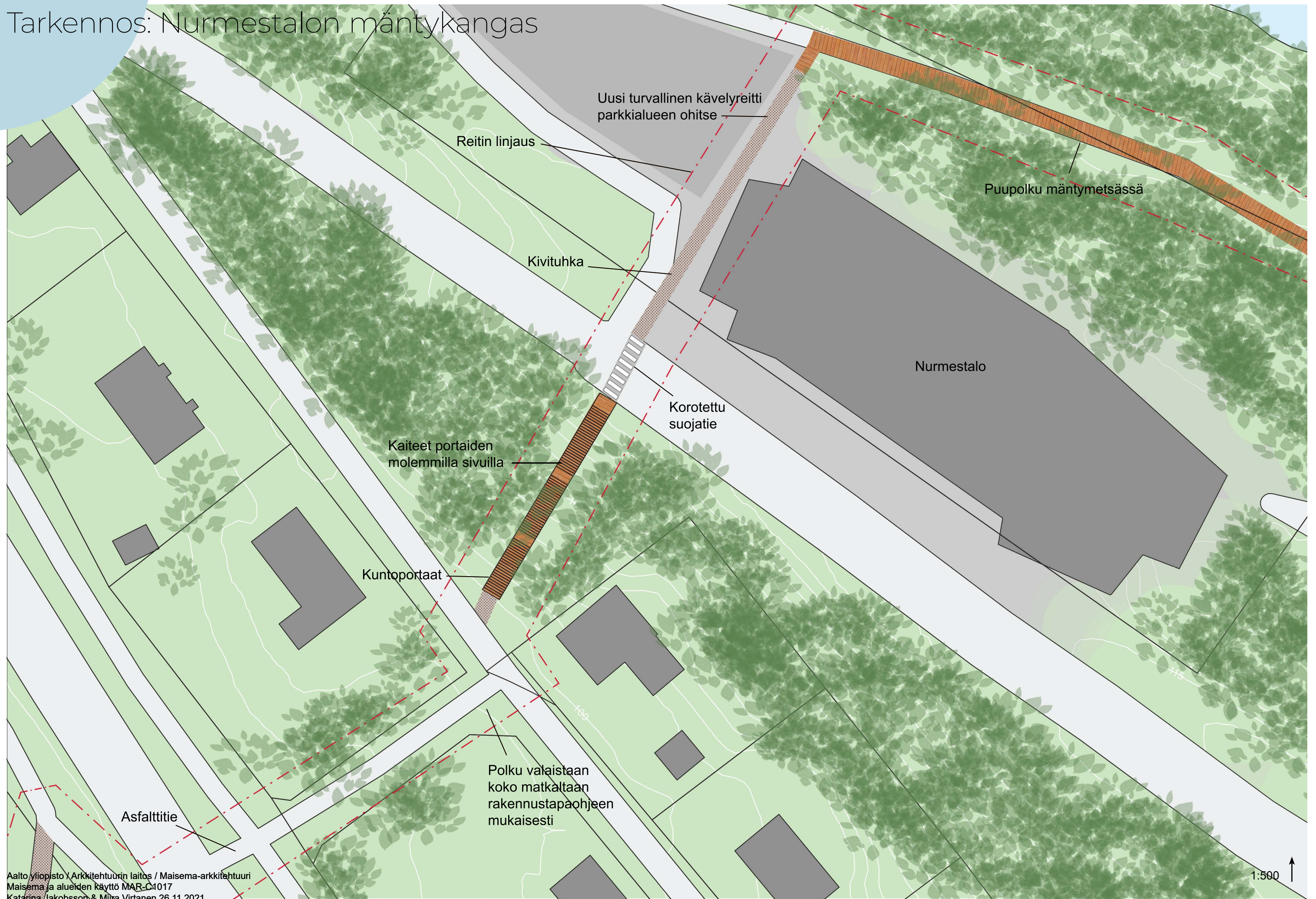
Tarkennos: Mikonniemi

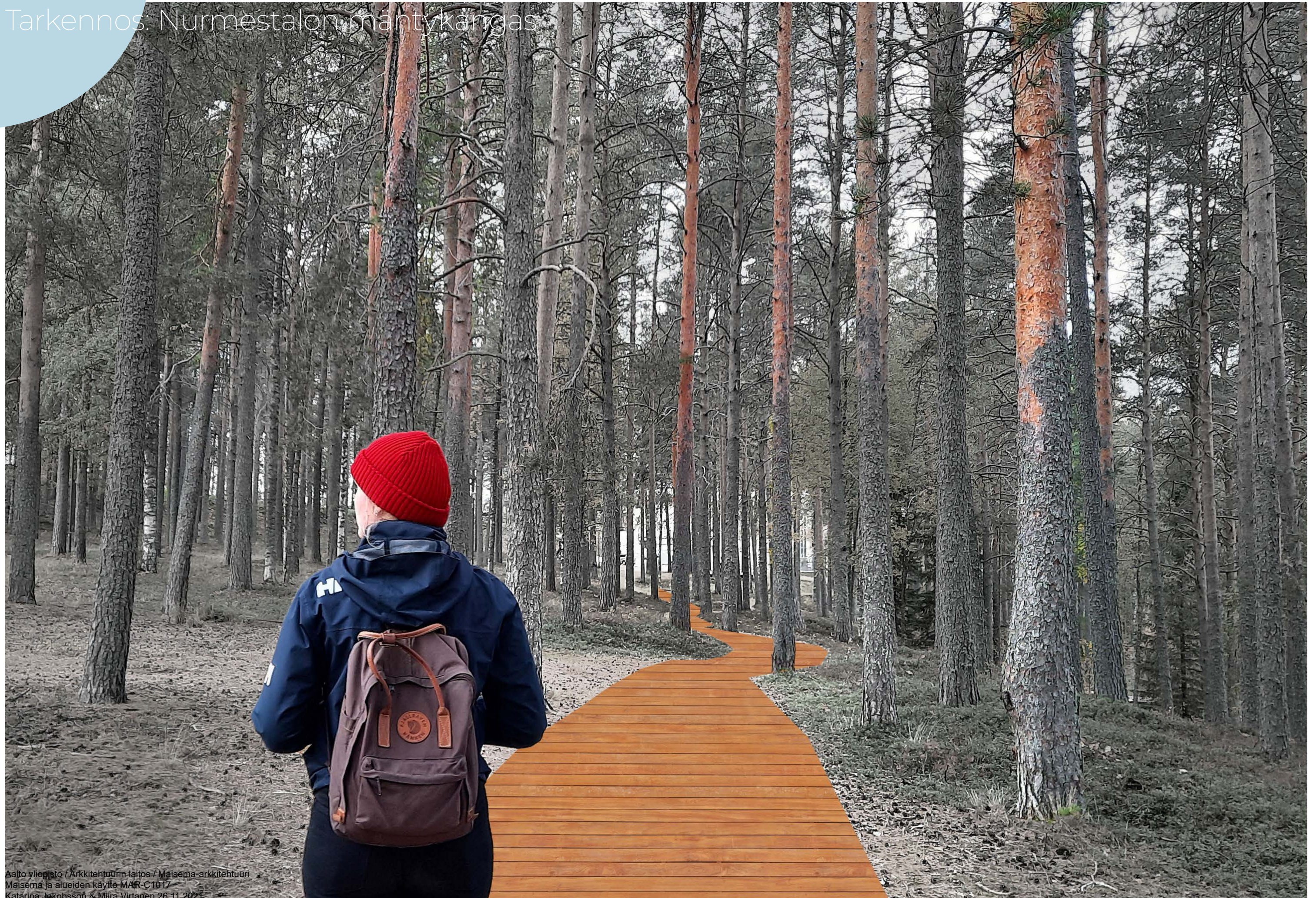
Aalto yliopisto / Arkkitehtuurin laitos / Maisema-arkkitehtuuri
Maisema ja alueiden käyttö MAR-C1017
Katarina Jakobsson & Miira Virtanen 26.11.2021

Tarkennos: Nurmestalon mäntykangas

Tarkennos: Nurmestalon mäntykangas

RAKENTAMISTAPA OHJE

Rantareitin materiaalit

Reitin vallitseva pintamateriaali on kivituhka. Polku rakennetaan rakentamismääräyskokoelman ohjeiden mukaan, jotta polun kunnossapito on mahdollisimman helppoa. Pinnoitteen kunto tarkitetaan säännöllisesti ja korjataan tarvittaessa. Polun leveys on 2 m.

Mikonniemessä ja Nurmestalon mäntykankaalla osa polusta rakennetaan puupintaiseksi, jotta epätasaisessa maastossa voi liikkua esteettömästi pyörätuolilla ja lastenratteiden kanssa. Polku linjataan olemassaolevaan maastoon siten, että maastonmuokkausta ja puiden kaatamista tehdään mahdollisimman vähän. Polun leveys voi vaihdella 1,5-2 m välillä. Lankut ovat mäntyä ja ne asennetaan vaakasuuntaisesti. Lankkujen väliin jää 5mm tuuletusrako.

Kuntoportaat sekä Mikonniemen levähdyspaikka ja laiturialue rakennetaan samasta mäntylankusta kuin puupolku. Portaisiin asennetaan puiset kaiteet molemmille sivuille.

Pinnantasaus ja kaltevuus

Kivituhkapolut tasataan kallistumaan max 1,5% järven puoleiselle sivulle. Tasauksen tarkoitus on sallia sadeveden valuminen vesistöä kohti, mutta säilyttää reitin esteettömyys. Puupolut sen sijaan eivät kallistu sivusuunnassa. Reittien pituuskaltevuus on max 5%, jotta esteettömyys säilyy.

Kalusteet ja valaistus

Reitin varrelle sijoitetaan selkänojallisia penkkejä levähdyspaikoiksi. Penkkejä tulisi olla ainakin toiminnallisesti tärkeimmissä paikoissa: Mikonniemessä, satama-alueella, kuntoportaiden luona, palolaiturien läheisyydessä ja Nurmestalon mäntymetsässä. Lisäksi yksittäisiä penkkejä sijoitetaan paikkoihin, joissa on hienot näkymät järvimaisemaan. Penkit ovat puisia ja saman sävyisiä kuin puupolut.

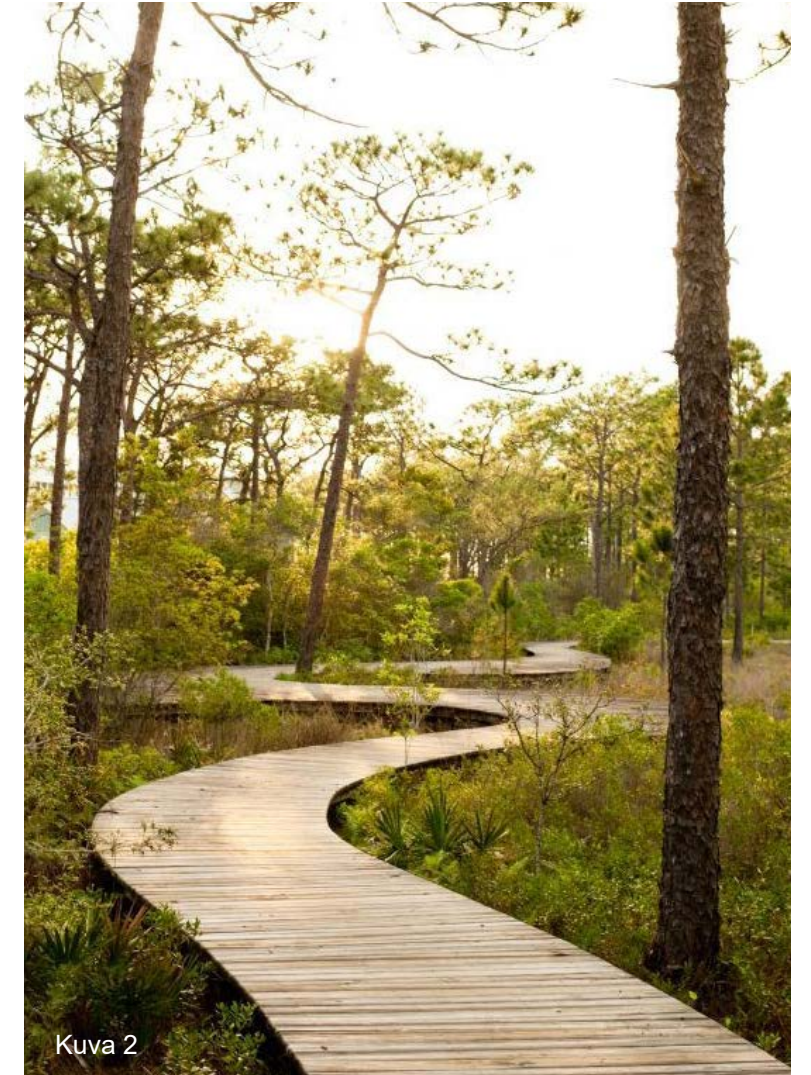
Rantareitti valaistaan koko pituudeltaan. Valaistuksen tavoitteena on luoda reitistä yhtenäinen visuaalinen kokonaisuus ja tehdä siitä miellyttävä kulkea myös pimeään vuodenaikaan ja öisin. Valaistuksessa suositaan lämpimiä ja hiukan kellertäviä sävyjä. Valaisimiksi valitaan tavallisesta poikkeava malli (katso esimerkkikuvat). Valaisimet voidaan toteuttaa myös yhteistyönä taiteilijan kanssa.

Kuva 1

Kuva 3

Kuva 2

Kuva 4

Kuva 5

Kuva 6

YHTEENVETO

Työn prosessi on ollut monivaiheinen, antoisa ja uusia näkökulmia antava. Kurssi alkoi Nurmeksien vierailulla ja asukastilaisuudella, joka loi hyvät puitteet suunnittelulle. Teimme miljöötyypityksen tarkasti ja pienipiirteisesti, sillä suhteellisen pienipinta-alaiselta alueelta löytyi monipuolisesti erilaisia identiteettejä omaavia alueita.

Huomasimme kenttävierailullamme, että esimerkiksi Nurmesejärven ja Pielisen rantareiteillä kävellessä maisemakokemus oli täysin erilainen. Molempien rantareittien varteen sijoittuu varsinaisia helmiä, kuten Mikonniemi ja palolaiturit. Päätimme kehittää yhteinäistä rantareittiä näistä kahdesta osiosta.

Tavoitetta esteettömyyden parantamisesta toteutimme siten, että loimme rantareitille täysin uudet esteettömät puupolkuosiot, ja varmistimme esteettömyyden täyttyvän myös kivituhkapintaisilla reittiosioilla. Suunnitelmassa jäsenämme kasvillisuudella Sataman aluetta, hillitsemme Pielisen rantareitin tuuliolosuhteita, korostamme Nurmesejärven rantareitin palolaitureita sekä kehystämme Mikonniemen kaunista näkymää Pieliselle. Yhteinäisen Kauppalan ympäröivän rantareitin myötä yhdistämme rantojen helmet.

LÄHTEET

RT 103141. Esteetön liikkumis- ja toimintaympäristö.
RT 89-11002. Pihojen pohja- ja päällysrakenteet.

Kartta-aineistot

Cetopo
Maanmittauslaitos

Maisemaselvityksen kartat s. 4

Seudullinen sijainti: Mila Raudaskoski & Emmi Sinkko
Kasvillisuus: Pihla Jokinen
Ilmasto: Henriikka Härmä & Tiia Lassila
Matkailumaisema: Jonna Kankaanpää & Lotta Nikulainen

Kuvalähteet

Kuva 1. <https://fi.pinterest.com/pin/68735794945/>
Kuva 2. <https://fi.pinterest.com/pin/152418768628366579/>
Kuva 3. <https://fi.pinterest.com/pin/591308626057272249/>
Kuva 4. <https://fi.pinterest.com/pin/178173728985493129/>
Kuva 5. <https://fi.pinterest.com/pin/318840848627935749/>
Kuva 6. <https://fi.pinterest.com/pin/19844054597100993/>
Kuva 7. <https://www.jakobstad.fi/kultur-och-fritid/motion-och-idrott/friluftsliv>
Kuva 8. <https://www.jakobstad.fi/kultur-och-fritid/motion-och-idrott/friluftsliv>
Kuva 9. <http://www.visualaddict.fi/2020/03/hyvinkaan-terveysmetsassa.html>

Muut valokuvat

Katarina Jakobsson & Miira Virtanen